

Результати опитування керівників підприємств Полтавської області щодо їх ділових очікувань*

IV квартал 2025 року

* Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Полтавської області в IV кварталі 2025 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств **Полтавської області** у IV кварталі 2025 року свідчать, що, зважаючи на війну, брак кваліфікованих працівників та дорогі енергоносії респонденти очікували зменшення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні та стримано оцінювали перспективи розвитку власних підприємств у наступні 12 місяців. Очікувалося повільніше зростання цін. Девальваційні очікування залишалися високими.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікували:

- зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні: баланс відповідей – «мінус» 16.2% (у попередньому кварталі – 5.1%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 1.8%;
- повільніше зростання цін на споживчі товари та послуги: 50.0% респондентів очікували, що інфляція не перевищить 10.0% (у попередньому кварталі – 35.9%), у цілому по Україні – 43.3%. Головними чинниками інфляції респонденти продовжували називати воєнні дії та їх наслідки (відмітили 94.7% респондентів), витрати на виробництво та курс гривні до іноземних валют (графік 2);
- девальвацію національної валюти: знецінення гривні відносно долара США очікували 89.5% респондентів (у попередньому кварталі – 82.1%), у цілому по Україні – 87.9%;
- стримані результати стосовно фінансово-економічного стану підприємств: баланс відповідей – «мінус» 5.3% (у III кварталі 2025 року – 5.1%), у цілому по Україні – 0.8% (таблиця);
- збільшення загальних обсягів реалізації виробленої продукції: баланс відповідей – 5.3% (у попередньому кварталі – 10.3%). Водночас респонденти очікували зменшення обсягів реалізації продукції на зовнішньому ринку: баланс відповідей – «мінус» 6.7% (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 9.6% та 11.7% відповідно;
- збільшення інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар: баланс відповідей – 13.5% (як у III кварталі 2025 року). Водночас респонденти очікували зменшення обсягів інвестиційних видатків на виконання будівельних робіт: баланс відповідей – «мінус» 13.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.9%) (таблиця). У цілому по Україні баланси відповідей – 7.0% та «мінус» 2.9% відповідно;
- зменшення кількості працівників на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 10.5% (у попередньому кварталі – «мінус» 7.7%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 3.8%;
- зростання цін на товари / послуги, що купують підприємства, та на продукцію власного виробництва: баланси відповідей – 86.8% та 57.9% відповідно (у попередньому кварталі – 89.7% та 59.0% відповідно) (графік 6). Очікувалося, що на подорожчання товарів / послуг власного виробництва найбільше впливатимуть ціни на енергоносії, сировину та матеріали, а також вартість трудових ресурсів (графік 7);
- повільніше зростання витрат на одиницю продукції й зростання витрат на оплату праці одного найманого працівника: баланси відповідей – 47.4% і 44.4% відповідно (у попередньому кварталі – 60.5% і 46.2% відповідно) (графіки 4, 6).

Основними чинниками, що обмежували спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називали воєнні дії та їх наслідки, брак кваліфікованих працівників і занадто високі ціни на енергоносії (графік 5).

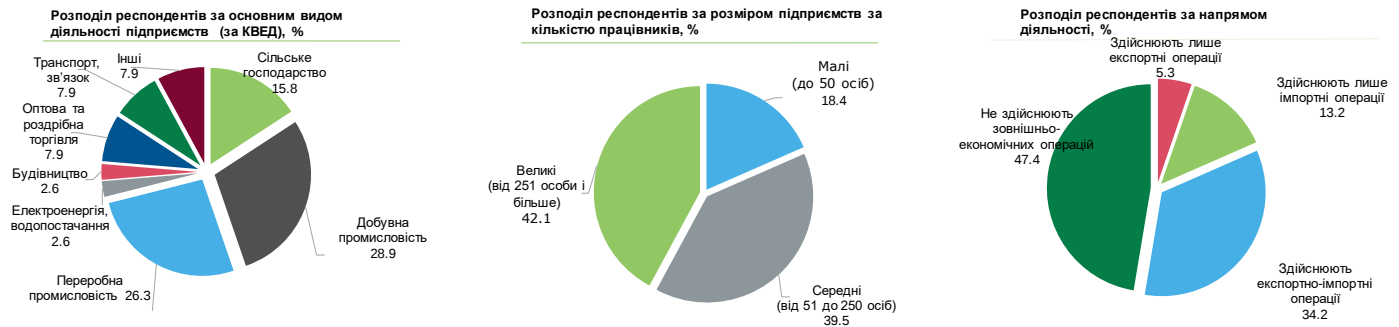
Підприємства області дещо послабили свої очікування щодо потреб у позикових коштах найближчим часом (графік 8). 44.7% респондентів планували брати банківські кредити, надаючи перевагу запозиченням у національній валюті. Оцінки умов доступу до банківських кредитів поліпшилися, проте все ще залишалися жорсткі (графік 9). Головними стримуючими чинниками залучення кредитних ресурсів респонденти називали занадто високі ставки за кредитами, невпевненість у спроможності підприємства вчасно виконувати боргові зобов'язання, занадто складну процедуру оформлення документів та наявність інших джерел фінансування (вплив чинника посилювався) (графік 10).

94.7% респондентів області зазначили, що не мали проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках (у цілому по Україні – 95.9%).

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

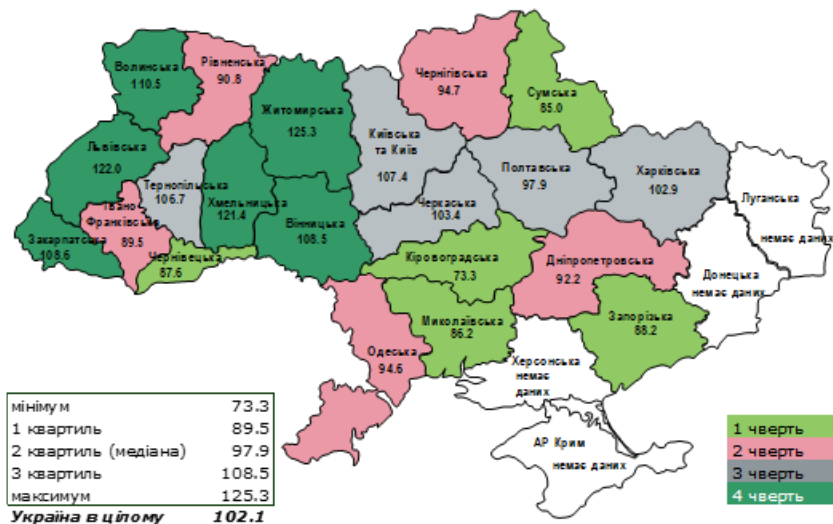
- поточний фінансово-економічний стан підприємств поганий: баланс відповідей – «мінус» 21.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 23.1%), у цілому по Україні – «мінус» 5.8%;
- рівень залишків готової продукції власного виробництва залишався нижчий, ніж нормальний: баланс відповідей – «мінус» 11.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 26.9%);
- підприємства області працювали на межі виробничих потужностей: баланс відповідей – 0.0% (у III кварталі 2025 року – 12.8%).

Паспорт вибірки^{1, 2}

- період проведення – 03–27 листопада 2025 року;
- опитано всього 38 підприємств;
- репрезентативно за такими видами економічної діяльності, як сільське господарство, добувна та переробна промисловість.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*кuartиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Полтавської області щодо ділової активності (за складовими)

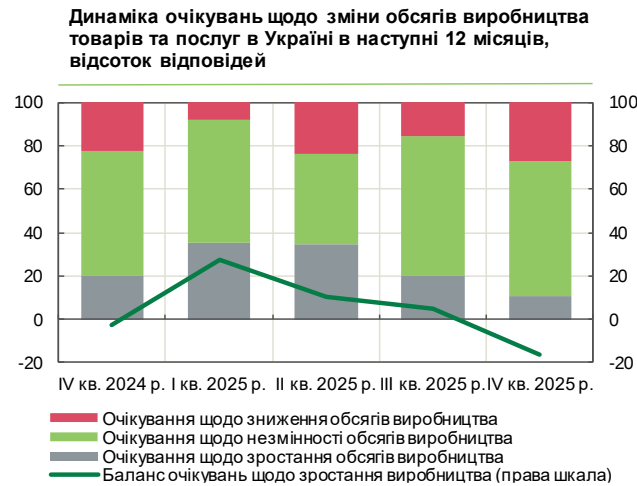
Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	IV кв. 2024 р.	I кв. 2025 р.	II кв. 2025 р.	III кв. 2025 р.	IV кв. 2025 р.
фінансово-економічного стану	-2.5	13.5	5.3	5.1	-5.3
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	-5.0	15.8	-7.9	10.3	5.3
інвестиційних видатків на проведення будівельних робіт	-13.2	-10.8	-10.8	-7.9	-13.5
інвестиційних видатків на машини, обладнання та інвентар	8.1	2.7	-2.7	13.5	13.5
кількості працівників	-12.5	0.0	-10.5	-7.7	-10.5

¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

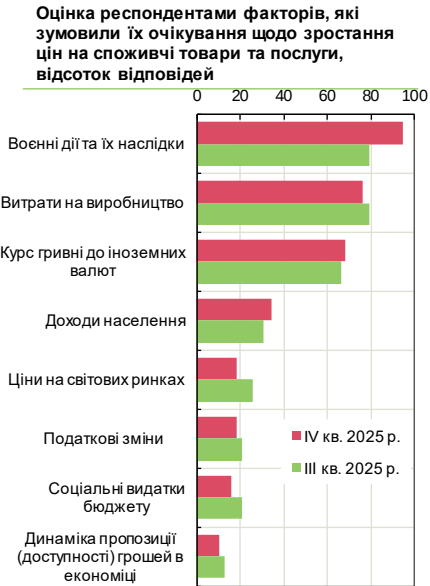
² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

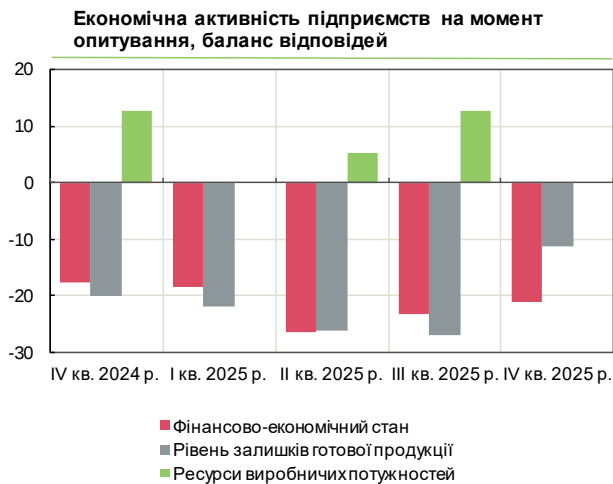
Графік 1

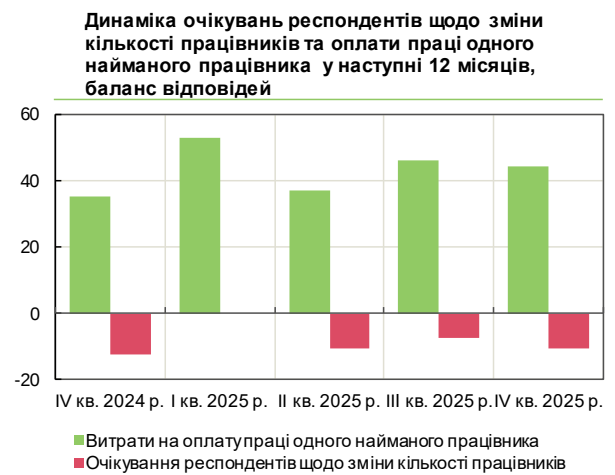
Графік 2

Графік 3

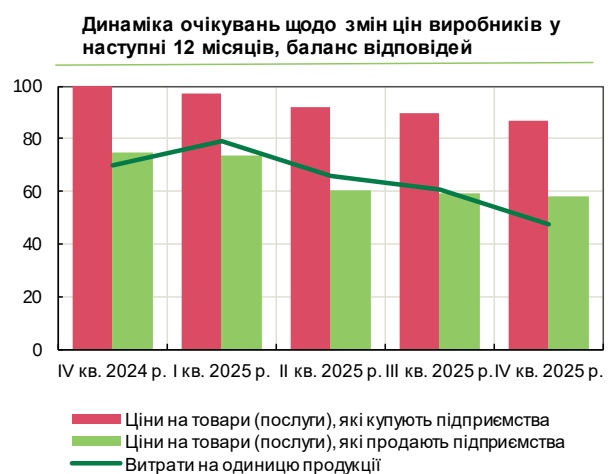
Графік 4

Графік 5

Графік 6

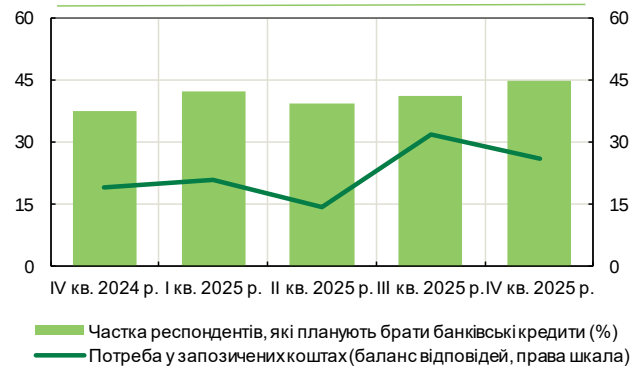
Графік 7

Оцінка респондентами факторів, які впливають на зміни рівня відпускних цін на товари та послуги, відсоток відповідей

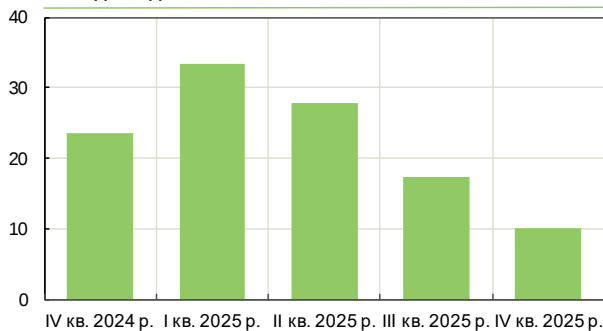
Графік 8

Очікування респондентів щодо потреби в запозичених коштах та плани щодо банківських кредитів найближчим часом, відсоток відповідей

Графік 9

Динаміка оцінок респондентів щодо змін умов отримання банківського кредиту, баланс відповідей*

*Різниця між відсотками відповідей респондентів "стали жорсткішими" та "пом'якшилися"

Графік 10

Оцінка респондентами факторів, які можуть змусити підприємство уникати/відкладати використання кредитних послуг банків, відсоток відповідей

